

posluževal samoizobraževalnih krožkov; zbiral naj bi podatke o napredku ter o vzrokih, ki ovirajo v njegovem okraju realiziranje idej delovne šole. O vsem naj bi poročal centrali. Idejna centrala naj bi bila v Mariboru, združena z ljubljanskim odsekom. — Zastopnika poverjenstva UJU tov. Pahor in Hreščak pojasnita stališče organizacije napram pedagoški centrali: v idejnem oziru bodi Pedagoška centrala popolnoma avtonomna, tehnično izvedbo dela pa prevzame organizacija. Kajti le smotreno organizirano skupno delo bo imelo uspeh spriču velike naloge Pedagoške centrale. Zato se naj Pedagoška centrala poslužuje v svrhu propagande svojih idej samoizobraževalnih krožkov, ki že obstojajo in ki so se osnovali z namenom, da se izmenjavajo in propagirajo ideje, ki se tičejo reforme šolstva, izobrazbe učiteljstva ter vobče vseh aktualnih vprašanj za učitelja, kjer je torej najprimernejše torišče za razširjanje izsledkov o delovni šoli. Če je začela večina samoizobraževalnih krožkov s sociologijo, se je to zgodilo iz nujne potrebe, da spozna učitelj socialne probleme kot podlago za udejstvovanje v smislu delovne šole. Poleg krožkov ima Pedagoška centrala na razpolago tudi organizacijski tisk. Prevzame naj tudi Šolsko Matico, ki naj kot pododsek Pedagoške centrale izdaja vsa važna pedagoška dela. — S temi izvajanjmi se navzoči povečini v bistvu strinjajo.

Razpravljalo se je o možnosti fuzije Šolske Matice s Pedagoško centralo in je podal tov. Hren nekaj nasvetov; ne vidi v združitvi ničesar nemogočega. Nasprotno, ker zasledujeta Pedagoška centrala in Šolska Ma-

tica iste cilje, je samo v interesu stvari, da se združita, saj danes Šolska Matica itak ne odgovarja prvotnemu namenu. Treba se je zediniti le z ozirom na tehnično organizacijo obeh institucij, ki bi event. lahko nosili skupno ime Pedagoška Matica. Člani bi bili lahko vsi, tudi nečlani stanovske organizacije. Idejno bi bila avtonomna, tehnično stran pa prevzame UJU.

Nadaljnji razgovor se je nanašal zlasti na podrobno delo in so posegli v debato zlasti tov. Bregant, Junančič, Žgeč, Tomažič, Kode, Osterc, Doberšek, Vranc, Dolgan in drugi. Priporočale so se hospitacije pri onih tovariših, ki so svoje delo v šoli že usmerili v smislu novih idej. Propaganda naj se vrši tudi osebno med posamezniki. V svrhu spoznavanja otrokovega miljeja naj se uvedejo po šolah posebne popisne pole, in sicer dve vrsti: ena za otroka, ki vsebuje popis njegovega razvoja ter miljeja o predšolski dobi psihični ustroj otroka itd.; druga vrsta popisnice naj opiše socialne razmere dotičnega kraja. Omenjenih dveh vrst popisnic se je uspešno posluževal tov. Doberšek in jih namerava po njegovem vzorcu izdati tudi Pedagoška centrala. — Dalje se je govorilo tudi o testih, za katere naj Pedagoška centrala pripravljiva snov. — Tov. Dolgan je predlagal uvedbo »Šolskega lista«, ker sedanje članke niso primerne. — Tov. Bregant je priporočil zlasti organizacijo enorazredne delovne šole. — Iz vseh naštetih vprašanj se je videlo, kako obsežen delokrog si je zasnovala Pedagoška centrala ter bo treba združiti vse sile, da bo dosegla stavljenе si cilje.

HUDALES OSKAR:

Vprašanje učiteljske omladine.

(Konec.)

Mladinski pokret je danes potreben bolj ko kdaj prej. Ta mladinski pokret mora obstajati in združiti vse mlade sile našega stanu, ki jim je do resnega ustvarjanja in do novih poti po smernicah modernega življenja. V drugih državah se učiteljska omladina te važnosti zaveda v polni meri.

V Franciji n. pr. združuje mladoučiteljska organizacija vse učiteljske revolucije. Organizirani se bore za zahteve časa, razmer in stanu.

Nastane sedaj še vprašanje: Ali je med slovenskim učiteljstvom potreben tak mladinski pokret? Je! Vse naše javno življenje naravnost zahteva svežega, smotrnega dela. Za ta boj je v prvi vrsti poklicano mlado učiteljstvo. Ne samo mlado po letih, temveč mlado po nazorih. Naravnost nujno potrebna nam je taka mladoučiteljska struja.

V njej se morajo združiti vsi mladi ljudje. Njene parole pa morajo biti:

1. Študiranje socialnega položaja našega naroda.
2. Socialno delo med narodom!
3. Svoboda narodne šole.
4. Izboljšanje materialnega položaja, posebno mlajšega učiteljstva.

To so štiri točke, ki predstavljajo ogrožje vsega dela. Treba bo sicer še mnogo žrtve, a na to bi moralo mlado učiteljstvo biti pripravljeno. Ali so morda razne žrtve ono, kar ovira pri nas mladoučiteljsko gibanje?

Ne trdim, da je vse mlado učiteljstvo sterilno, ali sadove njihovega dela žanjejo drugi, mesto da bi jih narod in sami. Nekaj

jih je zopet, ki delajo v smislu novih idej. Te bi bilo treba združiti in k njihovemu delu pritegniti vse, ki lahko delajo. A ne samo mlado učiteljstvo, temveč v prvi vrsti tudi naš naraščaj! To pa iz tega razloga, da ga vsaj teoretično seznanimo s temi vprašanji. Tako bi mu prištedili marsikatero razočaranje. Obenem usmerimo njega sile in pravo smer, da se zunaj v življenju ne bodo cepile in izrabljale v korist raznim strankarskim pustolovcem. Mladino proč od strankarskega boja!

Za dosego teh ciljev je v prvi vrsti treba dvoje:

1. Osnovati v okrilju UJU pov. Ljubljana slovensko mladoučiteljsko strujo, ki si mora na vsak način usvojiti kot smoter svojega dela one štiri, že prej omenjene točke.
2. Učiteljstvu naraščaju je posvetiti več pažnje. Pooblastiti je par tovarišev in tovarišic, da med naraščajem in UJU vzdržujejo tesen stik. Ti posredovalci ne smejo biti strankarski eksponenti in morajo svoje izvenšolsko delo posvetiti le naraščaju. Naraščaj sam naj skušajo usmeriti v pravcu dela, ki ga bo izvajala mladoučiteljska struja. Treba je takoj stopiti v stik z merodajnimi faktorji in se z njimi sporazumeti glede organizacijskega dela med naraščajem.

Le na tak način nam bo mogoče vse mlado učiteljstvo zainteresirati za uspešno delo med ljudstvom. Proč s frazami in sentimentalnostjo! Proste roke mladini! Dajmo ji dela in svobode! Proč z demagogi in strankarji! Mladina naj gleda z lastnimi očmi in misli z lastnimi možgani!

Naša omladina.

—o Prejeli smo:

P. n. uredništvo

»Učiteljskega Tovariša«

Prosim, priobčite ta naš priloženi »odgovore«, ki ga g. Pahor zahteva, v prihodnji številki »Učit. Tovariša«, da si s tem očistimo pred javnostjo svoje roke.

To uredništvu v vednost in prošnjo!

Pozdrav!

Maribor, 11. III. 1928.

Za mariborske četrtoletničarje

Jože Kocbek,

drž. moš. učiteljske, Maribor.

ODGOVOR MARIBORSKIH ČETRTOLETNICARJEV GOSPODU J. P.

Čudno se nam zdi, da se g. P(ahor) kot predavatelj pritožuje nad svojim neuspelimi predavanjem. Ni namreč pri nas navada, da bi si predavatelj iskal zadoščenja in nam na izzivalen način vsiljeval svoje življenske izkušnje, ki jih je doživel v teku par let.

Nismo prepričani, da nam ni treba ničesar več; a presedaj nam že vsa priučena predavanja in mislimo, da nismo ničesar zamudili, ko nismo poslušali tega »izredno potrebnega predavanja«, ko je g. P(ahor) govoril o brodolomih in razočaranjih, ki nas čakajo.

Vendar pa se Vam, g. P(ahor), zahvaljujemo za to pismo, saj ste nam povedali v njem menda celo svoje predavanje.

Obenem pa se priporočamo še za druga slična pisma. Zadovoljni pa smo tudi s podlistki v »Učit. Tov.«, kakor n. pr. Jos. Dolganov »Učni načrt kmetijske delovne šole«. S tem boste sigurno dvignili naš nizek duševni nivo!

Mariborski četrtoletničarji.

P. N. GOSPODJE ČETRTOLETNIKI,

Maribor.

Priznati Vam motam, gospodje, da ste me presenetili s svojim odgovorom. Nisem mislil, da se boste tako odrezali. Zato prosim, da mi oprostite, če sem Vam hotel predavati. Bil sem tako naiven, da sem menil, da ste celo potrebni. Vaš odgovor me je poučil, kako sem se motil. Mea culpa!

Samo eno besedo še! Če prav premislite, gospodje, ali se Vam ne zdi, da ste vendar nekoliko nasedli? S tem namreč, da »odgovarjate na ona vprašanja, ki sem Vam jih stavil v »Učiteljskem Tovarišu«. Pravite, da si hočete pred javnostjo očistiti roke. Mislim, da ste si jih očistili na način, da bi si jih res ne mogli bolje.

Pozdravljeni!

Vaš

J. Pahor.

Pripomba uredništva: Pismo četrtoletnikov iz Maribora ima dve netočnosti, da se vsebine — ki je naravnost klasična — niti ne dotikamo. Prvič: v pismu se potajuje, da ni bilo niti enega učiteljskega predavanja, ki se ni moglo vršiti, ker je bilo namenjeno le četrtoletnikom, in drugič: tovariš Pahor ni šel v Maribor po svojem osebnem nagibu, ampak kot odposlanec poverjenstva UJU, torej v imenu organizacije slovenskega učiteljstva.

Učiteljskičniki, ki bodo jutri povečini stopili v naš poklic, se torej niso odzvali povabilu Poverjenstva. Povabilo bo briskirali kot tako, saj je bilo napovedano, da se predava »O slovenskem učiteljstvu in njegovi organizaciji«.

Postopanje gospodov četrtoletnikov dokazuje nezrelost in neresnost, ki jo mora poverjenstvo UJU le obžalovati radi učiteljskega stanu in radi šole, ki bo prišla v roke takemu naraščaju. Pismo, ki so ga poslali kot svoj odgovor, je dokument zase. S tako mladino je usoda učiteljstva zapečaten, ako ne bo organizacija napela vseh sil proti preteči ignoranci in nesposobnosti, (da se ne izrazimo, kakor bi bilo najprimernejše).

Četrtoletniki v Mariboru pa — ako so res edini v tem slučaju — naj vedo, da ne bodo mogli mimo organizacije slovenskega učiteljstva, ki hoče in mora varovati stanovski ugled in slovensko šolo.

—o U. M. U. (Udruženje mariborskih učiteljskičnic) je priredilo v nedeljo 4. t. m. predavanje za svoje članice. Predaval je tov. Pahor o individualistični vzgoji ter je pri tem gojenke v imenu poverjenstva UJU še posebej opozarjal na naloge, ki jih čakajo med dekletki, ko pridejo enkrat med ljudstvo. Učiteljskičnic je bilo pri predavanju nad 40. Namesto predsednice udruženja je vodila sestanek njena namestnica. Bil je to osmi redni sestanek članic U. M. U., organizacije, ki se sama vodi in ki agilno deluje. Poverjenstvo UJU se g. ravnatelju učiteljskega najljepše zahvaljuje za podporo, ki jo je ob tej priliki nudilo učiteljski organizaciji, kakor se zahvaljuje tudi za trud, ki ga ima s prizadevanjem, da se gojenke čim bolj usposobijo za svoj poklic.

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Splošne vesti.

»PEŠČENA TLA OSNOVNE ŠOLE«.

Pov. UJU je poslalo z ozirom na zadevne članke »Jutru« sledeči dopis:

Osnovna šola in uspehi v srednji šoli.

V 57. šte. »Jutra« z dne 7. marca t. l. je bil objavljen članek: »Porazna kvalifikacija v ljubljanskih srednjih šolah«, v katerem beremo nastopno:

»Drug nad vse tehtni vzrok neuspeha pa je ta, da zidajo srednje šole na peščeni podlagi osnovne šole. Podlaga za uspešni študij na srednjih šolah je dobro znanje materinščine, gladko čitanje, dobro računanje in spretnost v pisanju. Tega pa učenci na današnji osnovni šoli ne dobe. Zato je uspeh na srednji šoli nemogoč«.

Ne smatramo za resno stališča onih gospodov, ki nastopajo kot sodniki nad osnovno šolo, v obrambo katere ugotavljam nastopno:

1. Osnovna šola je vzgojevalnica in učilnica najširših plasti naroda in ne pripravnica za srednje šole, zato ne more in ne sme 10% na ljubo forsirati snov, ki za 90% nima poznejše nobene praktične vrednosti.

2. Učiteljstvu osnovnih šol se je odvzela pravica presoje glede učenčeve sposobnosti za nadaljnji študij na srednjih šolah, zato odklanja tudi vsako odgovornost glede neuspehov v srednji šoli.

3. Poročilo ugotavlja, da je padlo v največ razredih 50—60% dijakov, v enem, in sicer V. a realke celo 80%. Vprašamo, če temelji ta visoki % V. a razreda in drugih višjih razredov tudi na »peščeni podlagi osnovne šole«, ki so bili najmanj pet in že več let v vzgojnih »oklah srednje šole? Ali je neuspehov v predmetih, ki se sploh ne poučujejo v osnovni šoli, tudi kriva osnovna šola?

4. Glede materialnega stanja bi imeli največ pravice pritoževati se osnovnošolski učitelji, ki so najnižje uvrščeni, so brez vsakega honorarja za nadure, ki so se po prevratu razpasle kot posebna bolezen in brez dohodkov od izpitnih taks in vendar lahko rečemo, da vršijo poleg svojih službenih, še obile druge idealne naloge.

5. Vzroki neuspehov v srednji šoli so vse globlji in bi bilo v to svrhu proučiti ves ustroj našega šolstva, srednjo šolo v upravnem, učnem in vzgojnem oziru ter socialne vplive in razmere, pod katerimi živi naše dijaštvo. Ne s preveljevanjem odgovornosti na druge, ampak z vzajemnim in iskreno tovariškim delom, medsebojno podporo in v najožjem stiku z roditelji smemo upati na boljše uspehe.

Poverjenstvo UJU — Ljubljana.

— »Peščena podlaga osnovne šole«. (Dopis.) 1. V srednjo šolo se sprejemajo po novem učenci, ki so dovršili 4. razred osnovne šole; dočim so preje po učiteljih selekcionirane šole potom prestalega izpita sprejeli. 2. Krivdo za vsak event. neuspeh iščejo nadzorniki na učitelju ali ima slabo metodo, premalo individualizira, ni posebnost itd., srednješolski učitelj ni nobena taka izjema, da bi ne imel sličnih napak od katerih je odvisen napredek. 3. Če se lahko vali krivdo radi neuspeha na slabo gnotno stanje, stanovnjako krizo, nervoznost, če to torej velja kot opravičilo srednješolskemu učitelju — velja v kvadrirani meri to tudi za nas osnovnošolske učitelje. 4. Podcenjevanje meščanskih učiteljev in atake na osnovnošolske učitelje so tendenciozne — skoraj bi uganili kateri smoter zasledujejo. 5. Pavšalne obdolitve, zavestno preziranje dejstev, ki bi naj formalno tvorili razliko med prejšnjim in sedanjim srednješolskem nam okrnejo ugled, ki smo si ga v teku let med ljudmi pridobili. To ni tovariško. 6. Lahko je v šoli delati s talenti in pripravljajimi učenci, umetnost pa je iz slabega učenca napraviti dobrega, ali to zadnje je edino merilo za kvaliteto učitelja, respektive profesorja. — A. J. v K.

— Neuspehe naših srednjih šol pripisujejo dnevniki predvsem vsakdanjim potovanjem dijaštva, ki iz oddaljenih okolišev obiškujejo mestne šole. Pripoznamo, da se mladina na železniških voznjakh duševno in telesno muči, moralno veliko ne pridobiva, radi neradne prehrane hira, v šoli zaostaja. Žal, da je med starši največ našega podeželskega učiteljstva, ki z radostnimi občutki pričakuje, da se v najkrajšem času Učiteljski

konvikt preosnuje v zadrugo, katera si takoj zgradi primerno poslopje, da reši učiteljske obitelji morebitni skrbi, njeno deco opasnega hiranja. Konviktovi deleži bodo znašali 100 Din, vplačuje se jih lahko takoj. Kdor hitro da...

— UJU pri prosvetnem ministru Grolu. Izvršni odbor UJU je bil dne 5. marca sprejet od prosvetnega ministra g. Grola. Predsednik UJU tov. Petrovič je razložil g. ministru težnje UJU in povdarjal predvsem potrebo sprejetja šolskega zakona, zidanja novih šol in vzdrževanje nadaljevalnega šolstva. Glede disciplinskega postopanja proti učiteljem je zastopal stališče, naj se isto uredi po uradniškem zakonu, razpis službenih mest naj bi se uvedel povsod, šolske nadzornike naj imenuje prosvetni svet, obenem pa je predsednik UJU povdarjal stališče proti nakani, ki je bila storjena z znanim predlogom za revizijo uradniškega zakona, s katerim se je hotelo odvzeti učiteljstvu možnost napredovanja v I. grupo II. kategorije. Končno je povdaril tudi potrebo denarne pomoči Jugoslov. dačkemu domu in iznesel še nekaj drugih aktualnih zadev. — Gospod prosvetni minister je rekel, da zakon o osnovnih šolah že proučava in je posebno povdaril, da je potreba po tem zakonu res velika. Ravno tako se je strinjal s predlogom glede disciplinskega postopka in razpisa stalnih mest, povdarjal je potrebo otvoritve šol v krajih, kjer jih ni, in pa stalnost nadzornikov, ki še vedno niso cenjeni kot strokovnjaki, temveč kot politiki. Končno je obljubil tudi pomoč podjetjem, ki so potrebna, seveda v toliko, v kolikor to dopušča proračun.

— Zopet ekspresna predelava zakona o osnovnih šolah. V ministru prosvete je sestavljena zopet nova komisija za pregled zakona o osnovnih šolah. Ta komisija ima nalogo izdelati poslednjo stilizacijo predno bo zakon predložen narodni skupščini. Komisija se je sestala 10. t. m. in je v enem popoldnevu obdelala 100 členov — in jih odobrila brez vsakih izprememb. Sodbo o takem delu naj si ustvari učiteljstvo samo, če upošteva, da so v teh 100 členih poglavja: Šolska obveznost in učna doba, otvarjanje in vzdrževanje šol, pouk, učenci itd. Upravičeno bo učiteljstvo prepuščalo posledice za delo po takem zakonu — merodajnim faktorjem.

— Uvedba kmetijstva v osnovne šole? Minister za kmetijstvo je v svojem eksponatu v Narodni skupščini izvajal sledeče: »Za intenzivno in umno obdelovanje zemlje je potrebna še cela vrsta drugih ukrepov. Predvsem moramo skrbeti za napredek kmetijskega pouka. V naši državi imamo 22 nižjih in 3 srednje kmetijske šole. Rezultati teh šol niso zadovoljivi. Posebno radi tega ne, ker je učencev komaj 600 do 700. Pri nas imamo okrog dva milijona velikih, malih in srednjih posestnikov. Idealno bi bilo, če bi bil na vsakem posestvu po en umen kmetovalec. Iz teh šol pa ne moremo dobiti toliko umnih kmetovalcev. Radi tega moramo najti drug način za pospeševanje kmetijskega pouka, in sicer naj bi se kmetijski pouk uvedel v ljudsko šolo. (Ploskanje.) Baš sedaj stojimo pred tem, da stopi na svetlo zakon o ljudskih šolah. Prizadevati se moramo, da se uvede obvezne pouk o kmetijstvu na ljudskih šolah. Tudi učiteljska se morajo v tem zmislu urediti. Nadalje je minister govoril o ukrepih, ki jih namerava vlada podvzeti za napredek kmetijstva.« — K tem izvajanjem g. ministra moramo pripomniti samo toliko, da bi bilo popolnoma zgrešeno, ako se misli reformirati osnovno šolo v kmetijskem smislu z uvedbo kmetijstva kot predmet, kar bi bilo enako zgrešeno, kakor se je menilo, da se je z uvedbo rokotovnega pouka kot predmet, reformiralo šolo v delovno šolo. Upravičeno se bojimo, da nas novi zakon o osnovnih šolah ne bo zadovoljil in bo posebno Slovenija in njeno osnovno šolstvo hudo prizadeto z njim — v slabem smislu.

— Doklada šolskim upraviteljem, za opravljanje šolskih poslopij. Občinski svet v Ljubljani je sklenil na svoji zadnji seji, da se dvoli šolskim upraviteljem, ki upravljajo šolska poslopja, mesečna nagrada po 200 Din, počeni s šolskim letom 1927/28, plačilno koncem vsakega šolskega semestra za nazaj. — Opravljanje šolskega poslopja namreč ni dolžnost šolskega upravitelja, zato je posebna nagrada povsem upravičena.

— Funkcijske doklade šolskim upraviteljem je priznal že svoječasno občinski svet v Mariboru. Tamošnji upravitelji prejemajo 100 Din mesečno za opravljanje upraviteljskih poslov.

— Šolske upravitelje! Ne zabite nabaviti za šolske knjižnice knjige Mladinske Matice. Za mal denar 10 Din pomnožite svojo knjižnico na šoli kar za tri knjige, ki jih bo deca z veseljem čitala. Večje šole naj vzamejo več izvodov knjig Mladinske Matice za svoje šolske knjižnice!

— Jugoslavija — Avstrija. Ko sva bila s tov. P. o počitnicah na pokrajinski skupščini v Zagrebu, sva se seznanila pri tej priliki tudi s tovarišem iz južne Srbije. Med pogovorom ga vpraša tov. P.: »Tovariš ste Vi Srbijane?« »Ne, Jugosloven,« je bil kratak, a značilen njegov odgovor. »Ti si pa ptič,« sem si mislil. — Čez nekaj dni pridem v Maribor in kaj slišim. Tukaj poznajo še vedno dobro Stajerce, boljše še Kranjce, a najboljše pa Primorce. Tedaj sem si mislil: »Boga mi, kje pa so Jugosloveni!« — C. H.

— Številke govore. Pod tem naslovom je priobčil tov. »sk« v zadnji številki »Učit. Tov.« zanimive statistične podatke o zadnjem natečaju razpisanih mest v razmišljane šolski upravi in učiteljstvu. Te številke so točno ogledalo razpoloženja med učiteljstvom v Mariborski oblasti v zadnjem času. Marsikateri tovariš, ki še ni izgubil čuta

pravičnosti in si lahko predstavlja kam ta pot vodi, tarna in s skepto gleda v bodočnost učiteljstva. Malo jih je, ki bi si upali pogledati resnici v oči in bi zastavili svoje silo, da bi se to razkranje ustavilo.

— **Načrt prosvetnega programa.** »Naš rodna Prosveta« št. 17. in 18. prinaša nadaljevanje in konec načrta prosvetnega programa, ki omenja enotnost učnega načrta in delno popuščanje po priliki in potrebi, objavlja duh naših šol v učnem in vzgojnem oziru, opisuje šolsko higijeno, narodno prosvetovanje, gledališča in reorganizacijo prosvetne administracije. Nadalje omenja še sport v šoli in pa tudi materialno stanje naših šol. Konča pa ta načrt s poukom veronauka, kjer omenja zahteve cerkvenih oblasti.

— **Se en internacionalni učiteljski kongres.** Razun internacionalnega učiteljskega kongresa v Berlinu, o katerem smo že poročali, se bo vršil za velikonočne praznike 1928 še drugi kongres v Lipskem, ki ga priredi Internacionalna prosvetnih delavcev (Die Internationale der Bildungsarbeiter). Eksekutivni komitee te internacionale se sestane 9. aprila t. l., a 10. aprila se začne pedagoški dnevi, ki bodo trajali do 12. aprila, redni kongres pa se bo vršil 13.—14. aprila t. l. — Na dnevnem redu pedagoških dni so sledeče teme: 1. Materialni in moralni položaj proletarskega otroka. 2. Cilj vzgoje. 3. Organizacija šolskega sistema. 4. Učni načrti in učne metode. 5. Disciplinarnost med učenci. Na kongresu bo prirejena tudi razstava, katere posebnost bo ruski oddelek, ki bo seznanil udeležence z novo šolo v sovjetski Rusiji.

— **Šolski upravni odbor UJU za mariborsko oblast** javlja, da izostane redna seja v ponedeljek, dne 19. t. m. radi praznika. Prihodnja seja je potem v ponedeljek 26. t. m. in potem vsakih 14 dni. — V vsaki zadevi pošiljajte odboru natančne podatke, ker le na podlagi teh se zamore zavzeti pravilno stališče brez podrobnih poizvedovanj in pisarij!

— **Namestnikov za obolele učne osebe v mariborski oblasti** prosvetna uprava ne more oskrbeti, ker je splošno pomanjkanje učiteljstva. Vsled tega je na mnogih šolah pouk reduciran ter so se razredni združili, kjer dopuščajo število učencev, ali pa je uveden mejni pouk. Na 6-razrednici v Makolah so samo 4 učiteljice in začasno vodi šolo tovarišica, ki je šele jeseni napravila usposobljenostni izpit. Podobnih primerov je še mnogo. Toliko v pojasnilo onemu, ki je nedavno začuden vprašal v listu, zakaj ne dobijo dalj časa boljujči — suplentov. —ski.

— **Otvoritev novih šol:** V Mrzli vasi, srez Krško se je ustanovila trirazredna osnovna šola. Državna osnovna šola v Dragatušu se pretvori v petrazredno. V St. Vidu pri Ljubljani se otvori s šolskim letom 1928/29. meščanska šola.

— **Frankirajte pisma!** Poverjeništvu prejema dan za dnem pre malo frankirana ali nefrankirana pisma in mora od njih plačevati dvojno globo. Nekatera šolska upravljiva nam pošiljajo tudi pisma, označena s »Službeno, poštine prost«. Opozorjamo zato članstvo, društva in šolske upravitelje, da vedno frankirajo na poverjeništvu naslovljena pisma, ker nismo poštine oproščeni. S tem nam prihranijo precej nepotrebnih izdatkov. — **Poverjeništvu UJU v Ljubljani.**

— **Ali je prof. Živanovičeva knjiga »Metodiško uputstvo za nauke o veri« potrebna?** Po našem mnenju — v Sloveniji ne, ker imamo dovolj svojih metodičnih knjig za veronauk. Tozadevno smo napravili vlogo na prosvetna oddelka — v Ljubljani in Mariboru. Toliko v pojasnilo tovarišem, ki so nam poslali Živanovičovo dopisnico.

— **Gornjegrajski nadzorovalni šolski okraj** je ministrstvo prosvete v Beogradu priključilo slovenjgraškemu. V Gornjem gradu ostane pisarna sreskega šolskega nadzornika, kateri je bil pridružen učitelj in začasni upravitelj na Gorici tov. Tratnik.

— **Učiteljem emigrantom!** Pred kratkim vam je poslala organizacija Jugoslov. emigrantov dopis, v katerem vas pozivlja na delo za »Orjeme«. V dopisu vas opozarja na naloge, ki čakajo novo organizacijo. »Orjem« ima namen združiti najaktualnejše in najučelnejše ljudi, ki so trpeli pod fašizmom in ki so prav tako njegovi nespravljivi nasprotniki, kakor je bil neizprosen fašizem, ko jih je hotel uničiti. Tovarišice! Fašizem je gnezdo vampirjev. Čutili ste to na duši in na telesu, ko ste bili v njegovih okovih, čutite to še danes za vse one, ki so fašizmu izročeni na milost in nemilost. Dasi vam krvava reakcija liktorskega svežnja s sekirno ne more več doseči, vendar tepta z nezmanjšano silo neštete nesrečneže, ki so kri vaše krvi. Vaša dolžnost je, da se borite proti nasilnikom! Le z borbo bo mogoče podreti krvavi fašistovski red in osvoboditi nesrečno ljudstvo. Razpredimo povsod organizacijo mrežo, ki se bo borila vse dotlej, da se zruši grad fašistovskega nasilja v prah. Stopite v organizacijo, ki prevzema vodstvo borbe proti fašistovskim gavrnam, mučilec vaših očetov in bratov! Prijavite se in začnite s podrobnim delom, da bo mogla organizacija čim prej poslovati na široko in izdajati list, ki bo vezal vse pregnance!

— **Zažar nad Vrhniko.** Otvoritev in blagoslov nove šole bo 19. marca 1928. Pričetek s sv. mašo ob 10. uri. Po sv. maši blagoslov šole. Ob 2. uri otroška igra, nato prosta zabava v šolskih prostorih. Cenjeni tovarišice) se v ljudo vabijo. Kdor želi kosilo, naj javi to upravljiva šole do 17. marca.

Upravljiva šola.

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in sorodne šole** se prično pred komisijo na državno meščanski učiteljski v Mariboru v pomladanskem roku 1928 v sredo, dne 11. aprila 1928. Prošnje mora dobiti predsednik po uradni poti najkasneje do dne 31. marca 1928. O pripustu ne bodo dobili prošilice) posebni obvestil, razen če bi bil pripust v kakem slučaju odklonjen. Pripuščen kandidati(inje) naj se javijo v torek, dne 10. aprila 1928, ob 10. uri dopoldne v pisarni ravnatelja državnega meščanskega učiteljskega v Mariboru.

— **Na občni zbor Učit. doma v Mariboru** dne 19. t. m. v deški meščanski šoli ponovno opozarjamo posameznike kakor tudi sreska društva. Posebna vabila se niso razposlala. Začetek je namenoma napovedan ob 9. uri, da se more potem faktično pričeti v smislu pravil vsaj po 10. uri.

— **Šolske prireditve** so najbolj cvetele, ko so naši stanovski listi prinašali njih ocene in uspehe. Učiteljstvo v igri med ljudstvom moralno mnogo pridobi na ugledu, ničesar pa na njem ne izgubi, če vsaj enkratne čiste dohodke namenja našim stanovskim sirotam, ki jih namerava prevzeti v varstvo Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta. Majhen dar uboge reve...

— **Ljubljanska občina** pobira od hotelskih prenočišč visoke %, radi česar so se prenočišča tako podražila, da se podeželani nikakor ne upajo udeleževati večernih kulturnih prireditev. Težko že pričakujemo, da Učit. konvikt zgradi primerno poslopje, ki bo nudilo učiteljstvu brezplačna in neobdavčena prenočišča. Za zgradbo je treba le še od vsake učne osebe po par sto dinarjev. Brez žrtev...

— **Najmarljivejši in najzvestejši članici** Učiteljskega konvikta sta domžalski tovarišici U., ki neverolomno plačujeta mesečno 10 Din članarine. Čast, komur čast!

— **Učiteljski konvikt** zbira darove, deleže, članarino! Učitelji, ki so učitelji, se zavajajo svojih dolžnosti!

— **Uprava »Zvončka«** pošilja plačilne opomine vsem bivšim naročnikom lista od leta 1925. dalje in to v svrhu točne konstatacije dolžne vsote v zvezi z vršečo se revizijo »Zvončka«. Ako se komu godi pri tej akciji krivica, naj blagovoli oprostiti, ker hočemo imeti končno čiste račune.

— **Dečva.** Na željo zavednih celjskih dam se objavlja, da se bodo v nedeljo ob priliki koncerta Učit. pevskega zbora v Celjskem domu od 11. ure dalje sprejemala naročila za Dečvo. Cenjene dame so naprošene, da se blagovolijo tozadevno medsebojno obvestiti in se na označni dan pri vratarju informirati. Čim najštevilnejše udeležbe priglasov pričakuje akcija za propagando Dečve in Jugoslovenska Matica.

— **Slovenska Matica** objavlja: Poleg v časopisih že objavljenih 45 poverjeništev so ustanovljena nadaljna poverjeništa ter so jih prevzeli gg.: 46. Dravograd-Meža: Franjo Blažon, načelnik žel. p.; 47. Ježica: Anton Germeč, šolski upravitelj, za Ježico, Stožice, Čeremuč; 48. Marenberg: Avgust Kolšek, notar, za Marenberg-Vuhred; 49. Ormož: Adolf Rozina, šolski upravitelj; 50. Ptuj: Franc Petek, poštni kontrolor v pok.; 51. Rogatec: Milan Verk, šolski upravitelj v Sv. Križu pri Rogaški Slatini, za ves okraj; 52. Slov. Bistrica: Franc Ferencak, višji sodni oficijal, za ves okraj; 53. Slov. Konjice: Milan Vončina, sod. uradnik, za ves okraj; 54. Bačka: Fran Zaren, ravnatelj »Levante«; 55. Subotica: J. Pipan, žel. urad. pri direkciji drž. žel.; 56. Split: Svitoslav Peruzzi, prof. teh. s. š.; 57. Šibenik: prof. Ivo Galvagni; 58. Sušak: Anton Kržič, carinik; 59. Dunaj: Franc Blazina, blagajnik »Slov. krožka«.

— **Zaradi nepričakovano ugodnega uspeha** pri nabiranju novih članov — v štirih mesecih je pristopilo 1465 članov, je odbor sklenil, letošnjim trem edicijam (dr. Izidor Cankar: »Zgodovina likovne umetnosti v zahodni Evropi«; dr. Mencinger: »Moja hoja na Triglav«, uredil dr. Jos. Tomišek; Bernhard Shaw: Sveta Ivana, prevel Oton Zupančič), dodati še četrto knjigo: dr. Ivan Lah: »Češka Antologija«, katere izdajo je omogočila čehoslov. vlada z izdatno subvencijo Slov. Matici v l. 1922. — brez poviška članarine, torej vse štiri knjige za 50 Din, plačljivo tudi na obroke po položnicah. Knjige izidejo o Veliki noči. Interesente v krajih, kjer se še niso ustanovila poverjeništa, kar se bo pa seveda še zgodilo, opozarjamo na možnost prijave na društvo po dopisnici. Na željo prospekt.

— **VSEM ŠOLSKIM UPRAVITELJEM IN KRAJNIM ŠOLSKIM ODBOROM** sporočamo, da morajo biti priloge kolekovane, in sicer do 2000 Din s 1/2%, nad 2000 Din pa z 1 1/2% kolekom. Poleg tega je zaračunati od zneska nad 125 Din 1% davek na poslovni promet.

— **UPRAVA »ZVONČKA«** išče 1. in 2. številko »Zvončka« letnika 1926/27. in 1927/28. proti odplačilu. Kdor ju lahko posegreša — naj ju pošlje na upravo UJU — Ljubljana.

— **UPRAVA »POPOTNIKA«** obvešča vse nove naročnike, da jim s številkami 1—5 letošnjega leta ne more poslužiti — pač pa hoče to sukcesivno urediti tako, da prejmejo povečini celi letnik.

— Kdor nima še Ročnega kataloga za leto 1927/28., ki stane le 16 Din in ki vsebuje vsestranska navodila, naj si ga takoj naroči v UČIT. TISKARNI, ker je v zalogi prav pičlo število izvodov. Ne zamudite prilike za nakup najcenejše knjizice, ki je že marsikoga obvarovala s svojimi nasveti in navodili občutne škode.

Mladinska Matica.

— **m Kakšna bo oprema naših knjig?** To je odvisno od tega, kako bo uspelo zbiranje naročnikov. Format ostane tak, kakor je bil propagandni letak, ki smo ga zadnjič priložili »Učit. Tovariš«. Ni ne prevelik, ne premajhen in omogoča najekonomičnejšo izražbo papirja, kar je treba pri tako nizki naročnini vsekakor upoštevati. Obseg posamezne knjige bo okoli 6 tiskovnih pol (okroglo 100 strani), česar tudi ne bomo več izpreminjali. Tisk bo v velikosti, ki je običajna v šolskih čitankah. Papir mora biti že z ozirom na ilustracije čim boljše kakovosti. Tu bo, kakor že rečeno, odločevala višina naročnikov. Čim več jih bo, tem boljše papir bomo lahko izbrali, tem več in tem lepših ilustracij bomo dali. Ne maramo niti par preostanka. Vse naj dobi mladina v čim lepši in prikupnejši knjigi. Ako nam uspe dobiti 15.000 naročnikov, kar ni izključeno, bomo mogli misliti tudi na trpežno vezavo (pol platno). Pod tem številom pa bi morali žal ostati samo pri broširanih izvodih. Zato, tovariši in tovarišice, pridno na delo! Pridobivanje naročnikov ne samo v šoli, marveč tudi med odraslimi. Nobena knjižnica ne sme pogrešati knjig »Mladinske Matic«, nobena slovenska hiša ne sme biti brez njih!

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12.

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

Zimski sport

Zimske ture so najlepši užitek, če si preskrbiš s specialnimi golzjerji ali smučskimi čevlji tvrde J. BRAJER, Ljubljana, Breg 1.

POZOR GDČ. IN GOSPE UČITELJICE,

ki se želite izobraziti za lastno izdelavo garderobe. Poslušajte se krojnih tečajev, ki se vršijo mesečno v Ljubljani, ki pa jih tudi lahko napravite potom korespondence, da se izobrazite popolnoma v lastni izdelavi oblek. Cenjenim učiteljskim krogom znižan honorar. Izdelovanje krojev po meri. Zasebno krojno učilišče, Stari trg št. 19, Ljubljana, Telefon 2477.

Učiteljski pravnik.

— **Š Glede premeščanja po členu 71.** je naše stališče tole: Stalni učitelji se smejo premeščati le po predhodni disciplinski obsodbi ali pa če se razred stalno ukine in ni na šoli začasno nameščenih učnih oseb. Učitelj, ki je proti svoji volji premeščen po čl. 71., naj prijavi slučaj s potrebnimi točnimi podatki poverjeništvu; to bo zadevo temeljito proučilo in v slučaju neupravičene premestitve uporabilo ves svoj vpliv in silo organizacije, da pripomore oškodovancu do njegove pravice, z javnim žigosanjem pa prepreči ponavljanje takih slučajev. Z enako doslednostjo pa bo tudi poverjeništvu žigosalo vsako favoriziranje učnih oseb po členu 71. ter odločno zahtevalo, da se vsako izpraznjeno in začasno zasedeno učno mesto razpiše in stalno zasede.

— **Š Nagrade za popisovanje šolarjev.** Na vprašanje, če je vračunajena nagrada za popisovanje že pri 50 Din ozir. 70 Din nagrade za šolske upravitelje sledeče pojasnilo: Glasom odloka Viš. šol. sveta »Uradni list« leta 1923, št. 46, točka 123. (Fink 2), pripada šolskemu upravljiva za izvršitev šolskega popisa odškodnina 2 Din za vpisanega otroka. Ker ta odredba ni bila pozneje preklicana tudi ne z novim pravilnikom krajevnih šolskih odborov, je še zmiraj v veljavi.

— **Š Ne smešimo se!** (Dopis.) Mnogokrat prejmem dopise od šolskih upraviteljev, ki predstavijo številki našega delovodnika kaj radi oznako »P. br.«. Ne zavedajo se, da rabijo take oznake posamezni referenti velikih uradov, kjer vodi vsak referent svoj delovodnik. Kakšno mnenje naj ima o nas uradnik, ki sprejme tak dopis? Na vsak način nam predbaciva, da nimamo pojma o ustrojstvu velikih uradov in o vodstvu delovodnika sploh. Izgovor, da vodimo šolski upravljiva dva delovodnika: enega za šolo, enega za krajevni šolski odbor — ne drži, ker sta to dva različna urada, pri katerih je slučajno mašina ista oseba. — Pika.

Modne pletenine

Moderni kostumi in kompleti po meri iz kabsa volne.

MODNA TRGOVINA IN STROJNO PLETILSTVO FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

MODNI ATELJEJE M. ŠARC

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4

Sprejema naročila cenj gg učiteljice po izjemno zmernih cenah. Zadnje pariške novosti vedno na razpolago.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3 Izdelovanje ročnih in strojnih vezovin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Pokret učiteljic.

IZVENSOLSKO DELO — DEKLISKI KROZKI

Zlasti zadnji čas se ponovno povdarja, da je pri izvenšolskem delu naloga učiteljice še bolj važna kot pa njenega moškega tovariša v poklicu. Vsaj mora zasledovati vsako narodno-prosvetno delo cilje, ki izrecno zahtevajo sodelovanje ženskih moči. In dvomno je bolj važno širiti prosveto med ženstvom kakor med moškimi; »dajte nam izobraženih mater in preobrazili bomo svet.« A kdo naj prevzame to svečeniško nalogo, če ne učiteljica. Ženska more razumeti žensko in pot do njene duše bo naša samo ona.

Seveda je v začetku težavno pričeti s konkretnim delom in dostikrat je zlasti za mlado učiteljico prav težko dobiti duševni kontakt z neznanom in nezaupljivo okolico, toda če pride z iskreno dobrohotnostjo ljudem nasproti, prav gotovo najde odmeva vsaj pri nekaterih. Treba je le dobre volje in zaupanja v samo sebe. S to zavestjo je že mnogo učiteljic brez zunanje inicijative pričelo svoje delo med ljudstvom in kaj so postale te tovarišice za svojo okolico, to najboljše vedo one same.

Nedvomno pa je med nami mnogo tovarišic, ki imajo dobro voljo, a jim je manjkalo prave pobude. Vsem tem bo gotovo dobrodošel referat tov. Dolganove »Metoda izvenšolskega dela učiteljic po dekliskih krožkih«, (izšel v »Učit. Tov.« št. 31. in 32.); to bo sigurno vsaka našla vsaj nekaj, na kar bo lahko zasnova svoje delo. V glavnih potezah so smernice za izvenšolsko delo tovarišic podane tudi v okrožnici, ki jo je izdalo poverjeništvu odborom učiteljskih društev: »Navodila za delo tovarišic po dekliskih krožkih«. Tej pobudi je sledilo več tovarišic, ki so v svojih krajih osnovala dekliske krožke v smislu navodil tov. Dolganove. Vse so z uspehom, zlasti z moralnim, nadvse zadovoljne, o čemer pričajo vsa njih poročila, iz katerih naj citiramo samo par odstavkov: »Uvidela sem, da si kmetsko ljudstvo želi izobrazbe, hrepeni po njej in če se mu ponudi prilika, se je tudi trdno oklene. Odkar imam krožke uživam veliko spoštovanje od strani ljudstva, ki ga učiteljice tukaj dosedaj niso bile deležne. — Edino delo izven šole more utrditi vez med šolo in domom in pripomore učiteljstvu, da bo uživala spoštovanje v svojem okolišju itd. Zopet drugo poročilo je zlasti zanimivo z ozirom na enostavni početek krožkov: »Po obiskovalcih kmetijsko-nadaljevalne šole sem povabila v nedeljo zjutraj dekleta na kratek razgovor popoldne po večernicah. Prišlo jih je okrog 40. Povedala sem jim namen krožkov, pogovorile smo se o njihovih željah in določile smo si dva dni v tednu: sredo in nedeljo popoldne po 3 ure. Povedala sem tudi, da ne bomo kuhale in izjava vseh je bila: »Saj je to sedaj še potrebnije.« Začela sem s 75 udeleženkami, danes jih je 85.« itd. — Vsa poročila so zelo zanimiva in dihalo zadovoljstvo nad uspelim delom. Nekateri pričenjajo s šivanjem, druge s petjem, tretje z razgovori o stvarih, ki kažejo dekleta posebno zanimanje zanje. Sčasoma pa učiteljica s svojo spretnostjo usmeri delo in razgovore v koncentrično enoto. Najbolj razveseljivo pa je dejstvo, da se navadno tovarišice, ki so pričele delo same kmalu pridružijo tudi druge, ki so spočetka stale nezaupno ob strani.

Začetek je storjen. Gotovo pa ti krožki ne bodo ostali osamljeni in želeli bi bilo, da sledi prvim vzgledom še mnogo tovarišic. Morda bo sedaj na pomlad nekoliko težje, ali vsaj nekoliko reducirati se bodo morali sestanki; vendar pa so se v par krajih izjavila dekleta, da želijo sestankov tudi spomladi ob nedeljskih večerih kot oddih po napornem delu čez teden.

Pričakujemo še novih poročil in pozdravljamo vsak, tudi najskromnejši poizkus.

Naporno duševno delo ubija! Varujte zato živce! Pijte rženo žitno kavo

ŽIKO.

Naše izvenšolsko delo.

— **p Gospodarski odsek v Središču ob Dravi.** Na predvečer jubilejnega leta — 10-letnice osvojenja in ujedinjenja — se je porodila misel ustanoviti za Središče ob Dravi in okolico »Gospodarski svet« (G. S.), ki naj bi bil nekako vrhovna instanca vseh obstoječih gospodarskih in strokovnih organizacij, korporacij in društev. Namen in smoter G. S. je prirejati poučna predavanja v obliki debatnih večerov, delati praktične poizkuse z umetnimi gnojili in organizirati poučne izlete. Naše geslo se glasi: »Pomagaj si sam, in Bog ti bo pomogel«. G. S. sestoji iz širjega in ožjega sosveta. Člani širjega sosveta so predsedniki in tajniki sledečih korporacij: 1. Kmetijske podružnice, 2. Sadjarskega in Vrtnarskega društva, 3. Čebelarske podružnice, 4. Bikorejske zadruge, 5. Gospodarske zadruge, 6. Vinarskega društva, 7. Hranilnice in posojilnice v Središču, 8. Obrtnega društva, 9. Mlekarske zadruge, 10. Vodja osnovne šole, 11. Kmetijski strokovnjaki in absolventi kmetijskih šol in tečajev. — Gospodarski svet je imel do sedaj osem debatnih večerov s povprečnim obiskom 57 oseb in 1 nazoren poizkus gnojenja z umetnimi gnojili. Več poizkusov še sledi s čilskim solitrom. Koncem meseca bomo tudi imeli nazorno obrezovanje in precepjanje sadnega drevja. Uspehi so vidni — 1. marca smo dobili ptiom kmetijske podružnice 1 vagon umetnega gnojila. V poletnem času

Po pravici nas bodo lahko zavidali za Mladinsko Matico, ako storimo vsak svojo dolžnost!